

Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки

ФОРМУВАННЯ РИНКОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

**Збірник наукових праць
№4 (251)**

Київ 2022

**Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць
Вип. 4 (251). – К., 2022. – 117 с.**

Рекомендовано Вченою радою ДНДІМЕ

Протокол №2 від 25.04.2022 р.

Збірник статей присвячено науковим здобуткам молодих науковців – аспірантів та здобувачів наукових ступенів кандидата та доктора економічних наук. Він охоплює широкий спектр проблем із таких напрямів:

- макроекономічні аспекти сучасної економіки;
- інноваційно–інвестиційна політика;
- економічні проблеми розвитку галузей та видів економічної діяльності;
- розвиток регіональної економіки;
- соціально–трудова проблеми.

Розраховано на науковців і спеціалістів, які займаються питаннями управління економікою та вивчають теорію та практику формування ринкових відносин в Україні.

Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 р. № 1643 даний збірник віднесено до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук, категорія «Б».

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

СТУДІНСЬКА Г.Я., доктор економічних наук (головний науковий редактор)
ХОДЖАЯН А.О доктор економічних наук, професор (заступник наукового редактора)
ПАСІЧНИК Ю.В. доктор економічних наук, професор (заступник наукового редактора)
ЗАХАРІН С.В., доктор економічних наук, с.н.с. (заступник наукового редактора)
АЛЕКСЄЄВ І.В., доктор економічних наук, професор
НЕБОТОВ П.Г., кандидат економічних наук, директор
ВАРНАЛІЙ З.С., доктор економічних наук, професор
ГУЖВА І.Ю., доктор економічних наук
ПИПА В.І., доктор економічних наук, професор
КИЗИМ М.О., доктор економічних наук, професор, член–кор НАНУ
КУЛЬПІНСЬКИЙ С.В., доктор економічних наук
КОРНЄЄВ В.В., доктор економічних наук, професор
КРАСКЕВИЧ В.Є., доктор технічних наук, професор
ЛОПУШНЯК Г.С., доктор економічних наук, професор
КИЧКО І.І., доктор економічних наук, професор
ШОСТАК Л.Б., доктор економічних наук, професор
ГАРБАР Ж.В., доктор економічних наук, доцент, професор
ЧЕРКАШИНА К.Ф., кандидат економічних наук, доцент
ІВАНОВ Є.І., кандидат економічних наук (відповідальний секретар)

МІЖНАРОДНА РЕДАКЦІЙНА РАДА

АГНЕСЬКА ДЗЮБІНСЬКА, доктор філософії, Економічний університет м. Катовіце, Польща, професор кафедри менеджменту підприємства
АДАМ САМБОРСЬКІ, доктор філософії, Економічний університет м. Катовіце Польща, кафедра менеджменту підприємства
ВІРГІНІЯ ЮРЕНІЄНЕ, професор, доктор наук, завідувач кафедри філософії та культурології, Каунаський факультет, Вільнюський університет, Литва
ГОРБОВИЙ АРТУР ЮЛІАНОВИЧ, професор, доктор технічних наук, Словацька Академія аграрних наук, член відділення економіки та менеджменту, (Словацька республіка)
ДІАНА СПУЛБЕР, доктор філософії, Університет Генуї, асистент професора кафедри філософії суспільств, м. Генуя (Італія)
ІВАН ТЕНЕВ ДМИТРОВ, професор, доктор економічних наук, Університет «проф. д-р Асен Златаров», завідувач кафедри економіки і управління, м. Бургас (Болгарія)
МІТАР ЛУТОВАЦ, професор, доктор технічних наук, Університет Уніон ім. Миколи Тесла, факультет індустріального управління, завідувач кафедри технологій, м. Белград (Сербія)
ЮРАЙ СІПКО, професор, доктор економічних наук, Словацька Академія наук, директор інституту економічних досліджень, м. Братислава (Словацька республіка)
СОФІЯ ВИШКОВСЬКА, професор, доктор наук, зав. кафедри організації і управління (факультет управління) Технологічно–природничий університет ім. Яна і Єнджея Снядецьких у Бидгощі, Бидгощ, Польща
СТЕФАН ДИРКА, доктор економічних наук, професор, Вища економічна школа, м. Катовіце, Польща, професор кафедри менеджменту і маркетингу. Міжнародний акредитор Міністерства науки і освіти Республіки Казахстан
ТОМАШ БЕРНАТ, професор, доктор наук, завідувач кафедри мікроекономіки, факультет економіки і менеджменту, Щецинський університет, Польща

Друковане періодичне видання «Формування ринкових відносин в Україні»

внесене в міжнародну базу даних періодичних видань:

ISSN 2522–1620

Key title: Formuvannâ rinkovih vidnosin v Ukraïni

Abbreviated key title: Form. rinkovih vidnosin Ukr.

Індекссування і реферування: Україніка Наукова, Джерело

Міжнародні інформаційні та наукометричні бази даних: Google Scholar, Index Copernicus International (ICI), Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.

Формування ринкових відносин в Україні, 2022. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ 22545–12445ПР від 20.02.2017 року

© Державний науково–дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки, 2022

10. Zos–Kior M., Shkurupii O., Fedirets O., Shulzhenko I., Rubezhanska V. (2021). Modeling of the Investment Program Formation Process of Ecological Management of the Agrarian Cluster. *European Journal of Sustainable Development*, 10.1, 571–583.

11. Stolyarov V., P6sztorov6 J., Zos–Kior M., Hnatenko I., Petchenko M. (2022). Optimization of material and technical supply management of industrial enterprises. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, 3(189), 163–167.

Дані про авторів

Барна Марта Юрївна,

д.е.н., професор, перший проректор, Львівський торговельно–економічний університет, м. Львів, Україна

Мельник Ірина Миколаївна,

д.е.н., професор, професор кафедри туризму та готельно–ресторанної справи, Львівський торговельно–економічний університет, м. Львів, Україна

Топорницька Марія Ярославівна,

к. геогр. н., доцент, доцент кафедри туризму та готельно–ресторанної справи, Львівський торговельно–економічний університет, м. Львів, Україна

Тучковська Ірина Іванівна,

к.е.н., доцент, доцент кафедри туризму та готельно–ресторанної справи, Львівський торговельно–економічний університет, м. Львів, Україна

Data about the authors

Marta Barna,

Dr. Sc. (Econ), Professor, Vice Rector, Lviv University of Trade and Economics, Lviv, Ukraine

Iryna Melnyk,

Dr. Sc. (Econ), Professor, Professor of the Department of Tourism and Hotel and Restaurant Business, Lviv University of Trade and Economics, Lviv, Ukraine

Mariia Topornytska,

PhD in Geography, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Tourism and Hotel and Restaurant Business, Lviv University of Trade and Economics, Lviv, Ukraine

Iryna Tuchovska,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Tourism and Hotel and Restaurant Business, Lviv University of Trade and Economics, Lviv, Ukraine

УДК 330.322:631.11:338.1

<https://doi.org/10.5281/zenodo.6957126>

ЖИВКО З.Б., ОВЕЧКИНА О.А.,
РОДЧЕНКО С.С., САКУН Л.М.

Інноваційна модель стратегічного розвитку в управлінні безпековою економікою в умовах посилення зовнішньоекономічних зв'язків та діджиталізації

Актуальність теми дослідження. Дослідження питання інноваційної моделі стратегічного розвитку в управлінні безпековою економікою в умовах посилення зовнішньоекономічних зв'язків та діджиталізації обумовлюється відсутністю єдиного підходу до реалізації алгоритму даного процесу.

Постановка проблеми. В Україні застосовується переважно пряме бюджетне фінансування державних наукових структур, однак на наукові дослідження виділяється недостатньо коштів. Низький рівень інноваційної культури призводить до того, що науково–технологічна та інноваційна сфера трактується державними управліннями як соціальна або як чисто витратна. Тобто формування інноваційної моделі стратегічного розвитку в управлінні безпековою економікою в умовах посилення зовнішньоекономічних зв'язків та діджиталізації є надто актуальним напрямком наукових досліджень.

Постановка мети і завдань дослідження – дослідити інноваційну модель стратегічного розвитку в управлінні безпековою економікою в умовах посилення зовнішньоекономічних зв'язків та діджиталізації.

Метод або методологія дослідження. В статті використано метод систематизації, класифікації й теоретичного узагальнення; графічний метод.

Презентація основного матеріалу (результати дослідження). Доведено, що основними елементами системи інноваційної моделі стратегічного розвитку в управлінні безпековою економікою

мікою в умовах посилення зовнішньоекономічних зв'язків та діджиталізації є: спрямування економічної та політичної парадигми владних структур, бізнесу і наукового співтовариства на створення умов переходу національної економіки на інноваційний шлях розвитку; визначення основних напрямів інноваційного прориву національної економіки на підставі ретельного аналізу світових тенденцій, технологічного передбачення і наявного науково–технічного та освітнього потенціалу; прийняття концепції партнерства держави, наукового співтовариства та бізнесу в досягненні параметрів державних галузевих програм і проектів формування внутрішнього ринку споживання й експортного потенціалу наукомісткої продукції тощо.

Галузь застосування результатів. Результати дослідження можуть бути використані в практичній діяльності органів державної та регіональної влади, підприємств, організацій та установ з метою запровадження та реалізації інноваційної моделі стратегічного розвитку в управлінні безпековою економікою.

Висновки за статтею. Актуалізовано, що в умовах посилення зовнішньоекономічних зв'язків та діджиталізації виникає необхідність посилення економічно обґрунтованого державного регулювання інноваційного розвитку. Усі напрямки державної політики безпечного інноваційного розвитку мають бути спрямовані, насамперед, на забезпечення сталого розвитку економіки з тим, щоб не допустити будь–яких спадів у виробництві стратегічно важливої для забезпечення безпеки держави продукції й зміцнення її конкурентоспроможності на світових ринках, раціонального використання людських та природних ресурсів.

Ключові слова: інноваційна модель, стратегічний розвиток, управління безпековою економікою, зовнішньоекономічні зв'язки, діджиталізація, міжнародне середовище.

ZHYVKO Z.B., OVIECHKINA O.A.,
RODCHENKO S.S., SAKUN L.M.

An innovative model of strategic development in the management of the security economy in the conditions of strengthening foreign economic ties and digitalization

Relevance of the research topic. The study of the issue of an innovative model of strategic development in the management of the security economy in the conditions of strengthening foreign economic ties and digitalization is conditioned by the lack of a unified approach to the implementation of the algorithm of this process

Formulation of the problem. In Ukraine, direct budgetary funding of state scientific structures is mainly used, but insufficient funds are allocated for scientific research. The low level of innovative culture leads to the fact that the scientific, technological and innovative sphere is interpreted by state managers as social or purely expendable. That is, the formation of an innovative model of strategic development in the management of the security economy in the conditions of strengthening foreign economic ties and digitalization is a very relevant direction of scientific research.

Setting the purpose and objectives of the study – to study an innovative model of strategic development in the management of the security economy in the conditions of strengthening foreign economic ties and digitalization.

Research method or methodology. The article uses the method of systematization, classification, and theoretical generalization; graphical method.

Presentation of the main material (research results). It has been proven that the main elements of the system of the innovative model of strategic development in the management of the security economy in the conditions of strengthening foreign economic ties and digitalization are: directing the economic and political paradigm of power structures, business and the scientific community to create conditions for the transition of the national economy to an innovative path of development; determination of the main directions of the innovative breakthrough of the national economy on the basis of a thorough analysis of world trends, technological forecasting and available scientific, technical and educational potential; adoption of the concept of partnership between the state, the scientific community and

business in achieving the parameters of state industry programs and projects for the formation of the internal market of consumption and the export potential of science-intensive products, etc.

Field of application of results. *The results of the research can be used in the practical activities of state and regional authorities, enterprises, organizations and institutions for the purpose of introducing and implementing an innovative model of strategic development in the management of the security economy.*

Conclusions on the article. *It has been updated that in the conditions of strengthening foreign economic ties and digitalization, there is a need to strengthen economically justified state regulation of innovative development. All directions of the state policy of safe innovative development should be aimed, first of all, at ensuring the sustainable development of the economy in order to prevent any declines in the production of products that are strategically important for ensuring the security of the state and strengthening its competitiveness on world markets, rational use of human and natural resources resources.*

Keywords: *innovative model, strategic development, security economy management, foreign economic relations, digitalization, international environment.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Дослідження сучасних методів і механізмів, що забезпечують адекватну участь держави в регулюванні сфери науки і технологій, а також її сучасного стану виявило велику кількість проблем організаційно–економічного і правового характеру. Низький рівень інноваційної культури призвів до того, що національні науково–технологічна та інноваційна сфери трактується державними управліннями як соціальні або як чисто витратні. Тобто формування безпекової інноваційної моделі стратегічного розвитку в управлінні економікою в умовах посилення зовнішньоекономічних зв'язків та діджиталізації є надто актуальним напрямком наукових досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Важливими показниками, які об'єктивно характеризують рівень суспільних затрат на науково–технічну та інноваційну діяльність в загальному балансі національного господарства, є наукоємність ВВП і питома вага затрат на дослідження і розробки у ВВП. Так, при існуючих довоєнних витратах 0,5% від ВВП України могла виконувати лише функцію накопичення і передачі знань, сприяти розвитку освіти і культури, але не відігравати помітну роль в її економічному житті [3; 8].

У розвинених країнах, де безпечна інноваційна модель розвитку економік надійно підтверджувала свою ефективність, кількість інноваційних підприємств в довоєнний час досягала 70 %, а за рахунок виробництва й експорту наукоємної продукції забезпечувала до 85–90 % приросту ВВП. В Україні до війни інноваційну діяльність

здійснювало 10 % підприємств, а частка інноваційної продукції у загальному обсязі виробництва становила менше 7 % [7; 10].

За загальним індексом зростання конкурентоспроможності (Growth Competitiveness Ranking) Україна відставала за індексом розвитку технологій, індексом використання інформаційно–комунікаційних технологій, за здатністю до інновацій. Таке відставання пояснювалося не низьким потенціалом вітчизняних досліджень та розробок, а недосконалістю механізмів їх реалізації, відсутністю адекватного стимулювання науково–інноваційного потенціалу, недостатнім розвитком державної системи підтримки інтелектуальної власності [1; 9].

Критична ситуація до війни склалася як зі створенням й використанням сучасної наукової продукції, так і з кадровою, екологічною, інфраструктурною, матеріально–технічною, управлінською підтримкою наукового потенціалу. Невирішеними залишалися проблеми державного замовлення на наукові розробки, можливості упровадження і комерціалізації одержаних результатів [4–6], що в умовах посилення зовнішньоекономічних зв'язків та діджиталізації потребує подальшого дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання) – дослідити інноваційну модель стратегічного розвитку в управлінні безпековою економікою в умовах посилення зовнішньоекономічних зв'язків та діджиталізації.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Успіх виживання, стабілізація і подальший розвиток науки значною мірою за–

ІННОВАЦІЙНО–ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

лежать від здатності управлінських структур, наукових установ та організацій здійснювати реформування науково–технічної сфери в умовах ринкового середовища, зберегти свій кадровий і науково–технічний потенціал, застосовувати ефективні важелі мотивації, стимулювання й ефективної реалізації потенціалу наукових кадрів, а також впроваджувати адаптовані до сучасних ринкових умов механізми маркетингу інноваційних продуктів і розробок.

На ринку інноваційних продуктів поки що не працюють багато ринкових регуляторів: попит і пропозиція на наукові розробки, механізми формування вартості праці та ціни на науково–технічну продукцію, такі складові інфраструктури ринку як венчурні та впроваджувальні фірми і т. д. З розвитком підприємницького середовища і вдосконаленням ринкових відносин конкурентоспроможна інноваційна продукція, створена для галузей виробництва, дедалі більше буде користуватися попитом.

Потреба в нововведеннях диктується, з одного боку, швидкими змінами ринкової ситуації і конкуренцією товаровиробників, а з іншого – необхідністю підвищення ефективності виробництва, зближення інтересів розробників нововведень і виробників. Найкращі результати використання інтелектуального потенціалу досягаються за умови тісної взаємодії й узгодження інтересів учених, фахівців і практиків, створення творчих колективів із працівників різних професій, інтеграції різних видів діяльності в межах єдиного інноваційного процесу для вирішення проблем галузей виробництва.

Практикою доведено, що у сучасних умовах господарювання здійснення політики інноваційного розвитку на мікро– та мезорівнях відбувається за рахунок інтеграції науки з галузевим виробництвом за умов налагодженої і постійно удосконалюваної практики господарської діяльності відділів галузевих інститутів, науково–технічні розробки яких знаходять застосування і користуються попитом підприємств.

Сучасний алгоритм формування та регулювання політики інноваційного розвитку в галузевому виробництві можна представити як неперервний процес створення, апробації, трансферу наукоємної продукції у виробництво, її капіталізації та комерціалізації. Безперервність інноваційного процесу повинна забезпечуватися системою інно-

ваційного провайдингу, який потребує певних механізмів розвитку й удосконалення. Інноваційний провайдинг повинен здійснювати відбір результатів наукової діяльності та створення банку інновацій, пошук споживачів науково–технічної продукції та доопрацювання технічних рішень, узгодження інтересів учених, підприємців, провайдерів, сприяти створенню цілісної моделі інноваційного процесу розвитку різних галузей, об'єднати окремі складові науково–технічної сфери в єдину систему управління інноваційною діяльністю, кінцевою метою якої є підвищення ефективності результатів наукових досліджень і забезпечення ринку конкурентоспроможною наукоємною продукцією (див. рисунок). Початковим етапом функціонування даного алгоритму є державне фінансування фундаментальних і прикладних досліджень з науково–технічними програмами і річними планами–завданнями. Однак поки держава не здійснює замовлення на науково–технічну продукцію, а обмежується реєстрацією наукових завдань і звітів про їх виконання, що свідчить про недосконалість державної політики інноваційного розвитку.

У процесі проведення досліджень поповнюються наукові знання про об'єкт, оновлюються технологічні рішення, які потім у формі науково–технічних розробок трансформуються в новації, проходять експертизу, оцінюються й переходять до стадії науково–технічних активів, постановки на облік і введення в систему господарського обороту. На наступному етапі за рахунок впровадження створених на основі прикладних досліджень наукоємних технологій формується джерело первинного рефінансування науки.

Кінцевою стадією руху науково–технічних розробок є інновація – готовий до широкого представлення на ринку після апробації та впровадження в дослідному виробництві науково–технічний продукт. При правильному науково–інноваційному бізнес–плануванні за рахунок коштів реалізації конкурентоспроможної науково–технічної продукції можна сформувати позабюджетні фонди, обсяги яких будуть достатні для покриття дефіциту коштів з метою фінансування науково–дослідних організацій, додатково до коштів, що виділяються на науку з державного бюджету.

У ході третього етапу реалізації ефективної політики інноваційного розвитку створюються додаткові засоби вторинного рефінансування науки за рахунок формування та реалізації нового

науково-інноваційного продукту – об'єкта інтелектуальних прав.

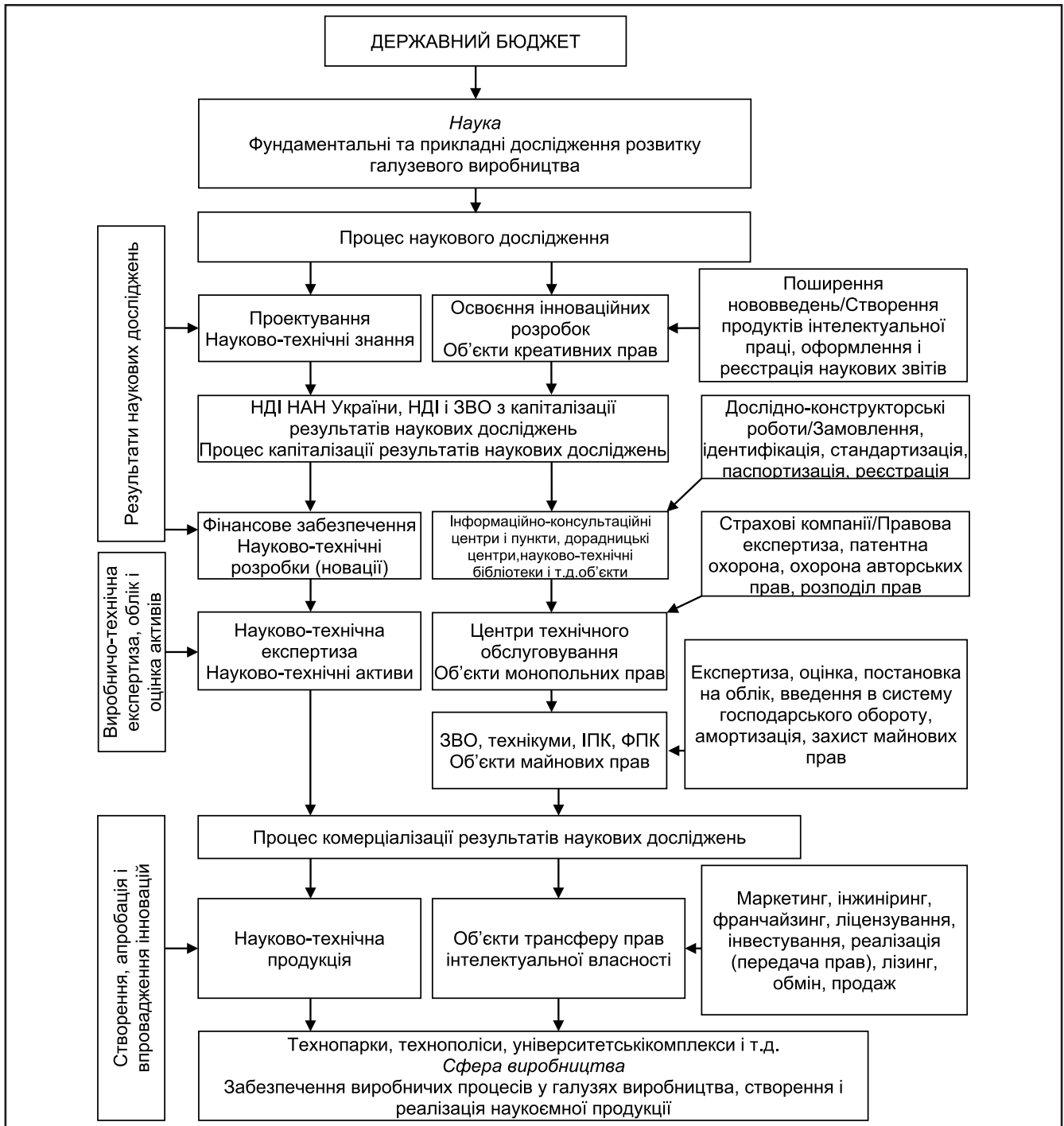
Узагальнено існуючі відносини в процесі інноваційної діяльності можна розглядати на таких рівнях:

- перший – орган державного управління, що відповідає за розроблення і реалізацію державної інноваційної політики і визначальною мірою впливає на встановлення правил взаємодії між учасниками наукоємного ринку;

- другий – вищі корпоративні органи, які здійснюють відповідно до установчих документів управління корпоративною структурою, що забезпечує функціонування наукоємного ринку і його галузей;

- третій – атестовані учасники наукоємного ринку галузевого виробництва, що формують попит і пропозиції на науково-технічні розробки;

- четвертий – акредитовані учасники системи науково-інноваційної діяльності, які виконують

Блок-схема формування та регулювання інноваційної політики в умовах посилення зовнішньоекономічних зв'язків та діджиталізації

ІННОВАЦІЙНО–ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

конкретні інноваційні проекти і створюють необхідні ринку інновації.

Взаємовідносини між учасниками науково–інноваційної діяльності регулюються чинним законодавством і договірними угодами та правами. Регулювання відносин, що виходять за межі обов'язкових вимог чинного законодавства, має базуватися на системі установчих документів, які забезпечують єдність і узгодженість усіх етапів науково–інноваційного процесу та гарантують захист законних інтересів усіх його учасників.

Таким чином, обмежений інвестиційний ресурс та відсутність дієвих державних програм, що сприяють поширенню інновацій, значно стримують інноваційний розвиток в умовах посилення зовнішньоекономічних зв'язків та діджиталізації. У результаті фінансові проблеми, які є наслідком стримування інноваційного процесу, через підприємства інших галузей поширюються на всю національну економіку.

Висновки

Доведено, що основними елементами системи інноваційної моделі стратегічного розвитку в управлінні безпековою економікою в умовах посилення зовнішньоекономічних зв'язків та діджиталізації є: спрямування економічної та політичної парадигми владних структур, бізнесу і наукового співтовариства на створення умов переходу національної економіки на інноваційний шлях розвитку; визначення основних напрямів інноваційного прориву національної економіки на підставі ретельного аналізу світових тенденцій, технологічного передбачення і наявного науково–технічного та освітнього потенціалу; прийняття концепції партнерства держави, наукового співтовариства та бізнесу в досягненні параметрів державних галузевих програм і проектів формування внутрішнього ринку споживання й експортного потенціалу наукомісткої продукції; активне напрацювання законодавчо–нормативної бази щодо регулювання питань, пов'язаних з безпековим інноваційним розвитком; відпрацювання механізму державної підтримки безпекового інноваційного розвитку національної економіки з урахуванням вимог СОТ та ЄС; створення сприятливих умов для здійснення технологічної модернізації виробничої бази підприємств, їх діджиталізації, підвищення інноваційної сприятливості та інвестиційної привабливості виробництва, забезпе-

чення підготовки національних кадрів у сфері інноваційної діяльності: менеджерів, технологічних брокерів, патентознавців, аналітиків та ін.; створення інфраструктури генерації наукових знань і здійснення інноваційних процесів, спрямованих на формування ринку наукоємної продукції відповідно до попиту споживачів, в тому числі й іноземних; законодавче забезпечення розвитку індустрії венчурного бізнесу, створення інноваційних фондів ефективних систем надання пільгових кредитів для реалізації інноваційних проектів, процесів кооперації науки і виробництва; забезпечення часткової компенсації державою вартості складної техніки, нових технологій, ліцензійних угод та ін.; формування системи логістики інноваційного процесу щодо створення науково–інноваційної продукції, тобто здійснення ефективного управління потоками матеріальних і нематеріальних активів цього процесу та освоєння відповідних сегментів ринку з одержанням доданої вартості від реалізації конкурентоспроможної науково–інноваційної продукції; стимулювання міжнародного співробітництва в інноваційній і науково–технічній діяльності; підвищення ролі регіонів у розвитку інноваційних процесів, методів сприйняття інновацій; підвищення рівня інноваційної культури і практики провадження інноваційної діяльності в національній економіці; забезпечення дієздатного організаційно–економічного механізму інноваційного розвитку. Таким чином, в умовах посилення зовнішньоекономічних зв'язків та діджиталізації виникає необхідність посилення економічно обґрунтованого державного регулювання інноваційного розвитку. Усі напрямки державної політики безпечного інноваційного розвитку мають бути спрямовані, насамперед, на забезпечення сталого розвитку економіки з тим, щоб не допустити будь–яких спадів у виробництві стратегічно важливої для забезпечення безпеки держави продукції й зміцнення її конкурентоспроможності на світових ринках, раціонального використання людських та природних ресурсів.

Список використаних джерел

1. Живко З. Б., Орлова–Курилова О. В., Петченко М. В., Сухомлин Л. В., Бачкір І. Г. Основні тенденції сталого розвитку інноваційного підприємництва в умовах управління змінами через пандемію covid–19 та агресивної зовнішньоекономічної діяльності. Формування ринкових відносин в Україні. 2021. № 9. С. 97–105.

2. Живко З. Б., Кредісов В. А., Гнатенко І. А., Гальонкін С. С. Інституціонально–матрична кластеризація в системі стратегічного управління інноваційною економікою в умовах зміни споживчих переваг, глобалізації, діджиталізації, формування економічної культури суспільства та сталого розвитку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 21. С. 37–43.

3. Кукса І. М., Орлова–Курилова О. В., Кирилук Є. М., Воронько–Невіднича Т. В. Державне регулювання та саморозвиток ефективної інноваційної системи управління реструктуризацією виробництва в умовах знаннєвої економіки, екологізації та синергетичної взаємодії підприємців. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 20. С. 5–9.

4. Овечкіна О. А., Захарова А. І. Антропоцентрична модель нанорівня економічної системи: взаємозв'язок виробничих факторів. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2020. № 2(258). С. 58–63.

5. Овечкіна О. А., Маслош О. В., Журавльова А. О. Людський капітал агросектору вітчизняної економіки: проблеми відтворення в аспекті забезпечення продовольчої безпеки. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2021. № 6(270). С. 35–40.

6. Сакун Л.М., Буряк Є.В., Різніченко Л.В., Велькін Б.О. Управління стратегічними змінами операційної діяльності підприємства на засадах менеджменту бізнес–процесів. *Вісник Хмельницького національного університету: науковий журнал*. Хмельницький: Хмельницький національний університет, 2021. № 6. С. 74–80.

7. Druzhinina V., Viedienina Yu., Sakun L., Likhonosova G. Creative Analysis of Innovation as a Catalizer of Socialization of Structural Change. *European Journal of Sustainable Development*. 2020. № 9.2. pp. 349–365.

8. Momot T., Rodchenko S. Assessment of financial security of banks in conditions of macroeconomic instability. *Innovative Technologies and Scientific Solutions for Industries*. 2019. № 3 (9). pp. 34–43.

9. Momot T., Rodchenko S., Tumietto D., Natalia L. Value – based security system of the commercial bank. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2019. Vol. 2. No 29. pp. 44–54.

10. Stolyarov V., Pósztorovó J., Zos–Kior M., Hnatenko I., Petchenko M. Optimization of material and technical supply management of industrial enterprises. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2022. No. 3(189). pp. 163–167.

References

1. Zhyvko Z., Orlova–Kurilova O., Petchenko M., Sukhomlyn L., Bachkir I. (2021). Main trends of sustainable development of innovative entrepreneurship in the conditions of change management through the covid–19 pandemic and aggressive. *Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukraini* [Market Relations Development in Ukraine], 9, 97–105.

2. Zhyvko Z., Kredisov V., Hnatenko I., Galonkin S. (2021). Institutional–matrix clustering in the system of strategic management of innovative economy in the conditions of change of consumer preferences, globalization, digitalization, formation of economic culture of society and sustainable development. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid* [Investments: practice and experience], 21, 37–43.

3. Kuksa I., Orlova–Kurilova O., Kyryliuk Ye., Voronko–Nevidnycha T. (2021). State regulation and self–development of an effective innovative management system for production restructuring in the conditions of knowledge economy, greening and synergetic interaction of entrepreneurs. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid* [Investments: practice and experience], 20, 5–9.

4. Oviechkina O., Zakharova A. (2020). Anthropocentric model of the nanolevel of the economic system: the relationship of production factors. *Visnyk Skhidnoukrayins'koho natsional'noho universytetu imeni Volodymyra Dalya* [Visnik of the Volodymyr Dahl East Ukrainian National University], 2(258), 58–63.

5. Ovechkina O. A., Maslosh O. V., Zhuravlova A. O. (2021). Human capital of agrosector of domestic economy: problems of reproduction in aspect of food security. *Visnyk Skhidnoukrayins'koho natsional'noho universytetu imeni Volodymyra Dalya* [Visnik of the Volodymyr Dahl East Ukrainian National University], 6(270), 35–40.

6. Sakun L., Buriak I., Riznichenko L., Vielkin B. (2021). Strategic changes management in operating activities of the enterprise based on management of business processes. *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu* [Bulletin of the Khmelnytskyi National University], 6, 74–80.

7. Druzhinina V., Viedienina Yu., Sakun L., Likhonosova G. (2020). Creative Analysis of Innovation as a Catalizer of Socialization of Structural Change. *European Journal of Sustainable Development*, 9.2, 349–365.

8. Momot T., Rodchenko S. (2019). Assessment of financial security of banks in conditions of macroeconomic instability. *Innovative Technologies and Scientific Solutions for Industries*, 3 (9), 34–43.

9. Momot T., Rodchenko S., Tumietto D., Lelyuk N. (2019). Value – based security system of the commercial bank. Financial and credit activity: problems of theory and practice, 2.29, 44–54.

10. Stolyarov V., P6sztorov6 J., Zos–Kior M., Hnatenko I., Petchenko M. (2022). Optimization of material and technical supply management of industrial enterprises. Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu, 3(189), 163–167.

Дані про авторів

Живко Зінаїда Богданівна,

д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту, Львівський державний університет внутрішніх справ, Львів, Україна

Овсчкіна Олена Андріївна,

д.е.н., доцент, доцент кафедри економіки і підприємництва, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, Україна

Родченко Світлана Сергіївна,

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансово–економічної безпеки, обліку і аудиту, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, м. Харків, Україна

Сакун Леся Миколаївна,

к.е.н., доцент кафедри менеджменту, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, м. Кременчук, Україна

Data about the authors

Zinaida Zhyvko,

Dr. Sc. (Economics), Professor, Professor of Management Department, Lviv State University of Internal Affairs, Lviv, Ukraine

Olena Oviechkina,

Dr. Sc.(Econ), Associate Professor, Associate Professor, Department of Economics and Entrepreneurship, East Ukrainian Volodymyr Dahl National University, Ukraine

Svitlana Rodchenko,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of Department of Financial and Economic Security, Accounting and Auditing, O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Kharkiv, Ukraine

Lesia Sakun,

PhD in Economics, Associate Professor of the Management Department, Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University, Kremenchuk, Ukraine